

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΣΑΛΩΡΑΣ

ΑΙΧΜΑ ΔΩΤΩΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Τὰ βόσκα των Γάλλων που αιχμαλωτίσθησαν από τον Άλη Πασσά. Η ανθρώπινη άλυσίδα. Τό τρέπαιο των κομμένων κεφαλών. Τό είδύλλιο του Ρόζ και της Ζωίτσας. Τι λέγει σχετικά ό ποιητής της «Αλληπασιάδος». Τό μαρτύριο του Ρόζ και του Καρκαβέλα. Μιά φρικαστική πορεία κ. λ. π. κ. λ. π.

Στό περασμένο φύλλο διηγήθηκα την αιχμαλωσία και τή βάσανα που υπέφεραν οι Γάλλοι υπερασπιστά της Πρέβεζας από τους στρατιώτες του Άλη Πασσά, ύστερ' από την ανθρωποφούσια της Σαλωράς. Συνεχίζουμε την ενδιαφέρουσα αυτή ιστορία.

Τό πρωί, οι Άλβανοί έφεραν πολλά σχοινιά και έδεσαν τους αιχμαλώτους έναν-έναν, κ' έπειτα όλους μαζί. Έτσι έσχημάτισαν μία μακριά άλυσίδα ανθρώπων, και ξεκίνησαν να τους πάνε στην Άρτα. Χρονικογράφος του 1836, διηγείται ότι άκουσε από τό στόμα ενός γέρου Γάλλου αιχμαλώτου την εξής λεπτομέρεια : Κατά την πορεία τους από τό Λούφο στα Γιάννενα, κάθε αιχμάλωτος υποχρεώθηκε να κρατάει και τό κεφάλι ενός άπ' τους συντρόφους του που σκοτώθηκαν στη μάχη. Ο Γάλλος αυτός έλεγε ότι οι Τουρκαλβανοί τόν ανάγκασαν να τουρκέψη, με τόν καιρό έγκαταστάθηκε στην Τζαμουριά παντρεύτηκε μιάν Άρβανίτισσα και απέκτησε πλήθος παιδιά.

Ο περιηγητής Χόλλαντ διηγείται ότι, όταν έπεσκέφθη την Πρέβεζα στα 1812 άκουσε να λένε ότι, εκτός από τά κεφάλια των Γάλλων στρατιωτών που ό Άλης έστειλε στην Κωνσταντινούπολι ως τρόπαιο, έστειλε μαζί και άρκετά κεφάλια Χριστιανών, από τά όποια όμως είχε ξουρισει τά μουστάκια και τά γένεια, για να φαίνονται κεφάλια Γάλλων κ' έτσι να δειχτή ό θρίαμβος των μουσουλμανικών όπλων μεγαλύτερος !

Άς ξαναορθώμε στη διήγησι της πορείας των αιχμαλώτων : Μπροστά από τή συνοδεία έπηγαιναν δυό Γάλλοι στρατιώτες κρατώντες ψηλά κοντάρια, φέρνοντα στην κορφή από ένα αίμοσταγές κεφάλι. Οι Άλβανοί μάλιστα θέλησαν να ξαναγκάσουν τό Στρατηγό Λά Σαλπέτ και τόν ταγματάρχη Χιόν να βαστάξουν τ' ανατριχιαστικά αυτά τρόπαια, άλλ' οι αιχμάλωτοι άξιωματικοί άρνήθηκαν έντόνος : «Προτιμούμε να πεθάνουμε !» είπαν.

«Σκοτώστε μας !»

Οί Άλβανοί, άφού δέ μόρρεσαν να ταπεινώσουν έτσι τους δυό άνωτέρους άξιωματικούς, έσορσίθησαν άλλο παιγνίδι για να διασκεδάσουν και να δείξουν τή βαρβαρότητά τους : Μεταξύ των αιχμαλώτων ήταν κι ένας Έλληνας διερμηνεύς, Πρεβεζάνος ονόματι Καρκαβέλας. Τόν δυστυχισμένο αυτόν άνθρωπο οι Άλβανοί τόν έδεσαν από τό λαμόμ' ένα σχοινί στην ουρά ενός άλόγου. Ο Ιππέυς ανάγκασε τό άλόγο του να τρέξη γρήγορα, κ' έτσι ό άθλιος διερμηνεύς κυλιότανε στις πέτρες, στη λάσπη, στ' άγκάθια, θέαμα που έκανε τους άποκτηνημένους Άρβανίτες να ξεκαρδίζονται στα γέλια : «Χά ! Χά ! όψέ τό δραγουμάνο!» Καί για να παρατίουν τό μαρτύριο του θύματος του και συνεπώς τή διασκέδασή τους, όταν έβλεπαν ότι ό Καρκαβέλας λιποθυμούσε, σταματούσαν για να συνέλθη κ' έπειτα ξανάρχιζαν την τρεχάλα. Σε τρεις ώρες πέθανε.

Άλλος αιχμάλωτος με τόν όποιον έλέμενον να διασκεδάσουν οι συνοδοί του Άλβανοί ήταν και ό ύποστράτηγος Ρόζ, άνθρωπος ηλικιωμένος, τύπος περίεργος αισθηματικού ανθρώπου, που έχει και τήν ακόλουθη ιστορία :

Ο Δουκιητής τών Ιονίων Νήων στρατηγός Τζεντόλι, κατά διαταγή του Μεγάλου Ναπολέοντος είχε στείλει, πρό όλίγων ετών τόν ύποστράτηγο Ρόζ, ύτασιση του τότε, στον Άλη Πασσά για να βολιδοσκοπήσει τις διαθέσεις του σχετικά με τά Γαλλικά συμφέροντα. Ο Τύραννος της Ήπειρου δέχτηκε τό Γάλλο άπειταλμένο με επίδεικτική χαρά και άγαλλίασι, του έκανε μεγάλες τιμές, του έπρόσφερε πολύτιμα δώρα και τόν έφιλοξένησε στο Παλάτι του στα Λιβαρίσια. Ο Ρόζ ήτανε τότε εξήντα ετών, στα στήθη του όμως χτυπούσε πάντοτε μία θερμή Γαλλική καρδιά. Ο Πονηρός Άλης τό κατάλαβε και του έστειλε, τή μία μετά την άλλη, τις ωραιότερες γυναίκες του χαρμιού του. Τέλος ό εξηνητάρης ύποστράτηγος πιάστηκε για καλά στα δίχτυα της μικρούλας Ζωίτσας, μιás χαριτωμένης χριστιανής. Άν και ή συνεννόησις τους γινότανε με τή γλώσσα της παντομίμας, ό Ρόζ και ή Ζωίτσα δέν έδυσκολεύτηκαν να συνεννοηθούν και ν' άποφασίσουν τελειωτικά για τό μέλλον τους.

Μιά μέρα, ό έρωτευμένος ύποστράτηγος λέει στον άμφιτρώνα του :

— Πασά μου, έγώ τή Ζωίτσα τήν άγαπώ και θα ήθελα να τήν πάρω γυναίκα !

— Μπράβο ! Η Ζωίτσα είνε καλό κορίτσι, άπαντά ό Άλης, τήν

ξέρω έγώ καλά. Αλλάκι μικρή σούχεται, ξάβαλε, μά δέν πειράζει... Μήπως και γώ που είμαι πτό γέρος, δέν παντρεύτηκα τήν κυρά Βασιλική που φαίνεται σαν κόρη μου ;.. Λοιπόν, να τήνέ πάρης τή Ζωίτσα και με τήν εύχη μου, γενεράλι Ρόζο !

Τήν άλλη Κυριακή οι γάμοι του Ρόζ και της Έλληνίδος γίνηκαν με μεγαλοπέπεια στο Παλάτι και ό Άλης προσέφερε στη γυφή πλούσια δώρα. Από τότε ό άπειταλμένος του Βοναλατή ήταν παιγνιδάκι στα χέρια του Άλη πασσά, ό όποιος άπεθαύμαζε τή... βλακεία του ! Καί ό συγγραφέυς της περιφήμης «Άλη π α σ σ ι α δ ο ς», Σεχρέτης έπρόσθεσε σχετικώς δολόκληρο κεφάλαιο στο ποιήμα του : Ίδου οι πρώτοι στίχοι :

*Πιτήδειος είν' ό Άληπασας κ' ή γνώσι του καθάγια
Κι' ό Ρόζος είνε μπουταλά; και τόν βοσκά χορτάρια !*

Και παρακάτω :

*Ο πονηρός Άληπασας διαλέγει τήν καρδιά του
Κι' ό Ρόζος είνε μπουταλάς κ' άπλώνει τά φτερά του.*

Αυτά έχοντας όπ' όρην οι Άρβανίτες άνόμασαν τό Γάλλο ύποστράτηγο «Ρόζ ό μπουταλάς» και γελούσαν εις βάρος του. ΊΠ Ζωίτσα όμως είχε διαφορετική γνώμη για τόν άντρα της, που τόν θεωρούσε έλευθερωτή της και τόν έλάτρευε.

Μετά κάμποσον καιρό, οι νεόνυμφοι γύρισαν στην Κέρκυρα, όπου έγκατεστάθησαν και όπου ή όμορφη τής νεαρής Ζωίτσας έκανε εξαιρετική έντύπωση στους Κορφίτες.

Έπέρρεσε μία τριετία. Στη Γαλλία πανηγυρίζοτανε ένας θρίαμβος των Γαλλικών όπλων : ή κατάληψις της Μάλτας. Ο Βοναπάρτης, εύρισκόμενος στις θαλάσσιες εκεινες με 30 τριόκροτα και 50 χιλιάδες άνδρες, ήθελε να συνάγη στενότερες σχέσεις με τόν Άλη Πασσά και γράφει μιá κολακευτική επιστολή, τήν όποιαν στέλνει στη Κέρκυρα, στο στρατηγό Σαμπό για να φροντίση να τή διαβιβήση στον Άλη με ένα άξιωματικό της έμπιστοσύνης του. Καί ό Σαμπό σκέπτεται : «—Πούός άλλος είναι καλλίτερος γι' αυτή τήν άποστολή από τόν Ρόζ, τόν φίλο του Άλη ;» Σ' αυτόν λοιπόν παραδίνει τό γραμμα του Ναπολέοντος. Άλλ' ό δόλιος Άλης τήν έποχή εκείνη μελετούσε τήν έσκαρτερία εναντίον τών Γάλλων που κατείχαν τήν Πρέβεζα και τή Νικόπολι. Μόλις λοιπόν ό Ρόζ φτάνει στην Ήπειρο, συλλαμβάνεται, διαπομπεύεται από τόν Όθωμανικό όχλο και ρίχνεται στα μπουντρούμια. Ο Σεχρέτης γράφει σχετικώς :

*Καϊμένε Ρόζο μπουνταλά, πός ήσουν τιμημένος
Και τώρα κατανήθησες σαν γάδαρος δεμένος
Τόν ζορξέιν του κοίτισσο, σε τέσσερες καμάρες
Όντας θυμιάτα τους Κορφοός τόν πιάουν ή τρομάρες.*

Και πώς να μη θυμόταν τους Κορφοός ό ταλαιπωρος Ρόζ άφού, εκεί είχε άφήσει τή Ζωίτσα του, τό «φως των ματιών του», όπως έλεγε : «Άραγε θα τήν ξανάβλεπε ;

Ήταν μόνος τώρα μέσα στη φυλακή (στο κούτσουρο), βυθισμένος με μεγάλη άπελπισία, χωρίς να μορφή να έπικουωνήση με τους δίκους του, χωρίς να ξέρη τι γίνεται έξω. Έξαφνα, μία μέρα άκούει θόρυβο, όχλοβοή, ή πόρτα της φυλακής άνοιγεται και βλέπει τους Άλβανούς να σπρωχνουν μέσα αιχμαλώτους άλυσσοδεμένους. Ήταν Γάλλοι ! Ο Ρόζ άκούει τή γλώσσα της πατρίδας του, ή καρδιά του σικιτά, τους άγκαλιάζει και μαθαίνει τή τραγική ιστορία της Πρεβεζας, τή σφαγή τών Γάλλων, τήν αιχμαλωσία τους!

Και να τώρα που δεμένος ό δυστυχής ύποστράτηγος βαδίζει μαζί με τους άλλους τό βασανιστικό δρόμο προς τά Γιάννενα, και συλλογίζεται : άραγε θα ξήμη να ξαναϊδή τή Ζωίτσα του ; Είναι άξιολύπητος, γιατί κλαίει και είναι και γέρος. Οί Άλβανοί διασκεδάζουν εις βάρος του με σκληρότητα, τον εξευτελίζουν, τόν χτυπούν λέγοντάς του :

— Έβλεμék ισνίρνουν, έχτιγιάρ μπουνταλά, Ρόζο ! (Μοϋθελες παντρεία, γέρο μπουταλά Ρόζο !)

Ύστερα από έφτάωρη εξαντλητική πορεία, οι αιχμάλωτοι έφθασαν στην Άρτα, όπου ό φαναικός όχλος τους ύποδέχτηκε με γουναϊμούς, με λιθάρια και πυροβολισμούς. Ήθελαν να τους κατασπαράξουν και μάλιστα ή Τουρκάλες που ούρλιαζαν σαν μέγαιρες. Μα ό Άλβανός άρχηγός κατόρθωσε να τους σώση γιατί είχε διαταγή να τους φέρει ζωντανούς στα Γιάννενα, στον Άλη.

Κατόπιν ή πορεία συνεχίσθη. Τώρα οι αιχμάλωτοι στρατιώται του Μεγ. Ναπολέοντος είνε ζυπόλωτοι, γιατί οι στρατιώται του Άλη Πασσά τους έπήραν τα παπούτσια και τά πούλησαν στους Άρτινούς ! Τά πόδια τους ξεσκίζονταν στις μυτερές πέτρες. Άν θελήσουν να καθήσουν, να ξεκουραστούν, τά γιαταγάνια

ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΣΚΛΑΒΙΑΣ

Ο ΟΘΩΝ ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ

Μιά αίτηση της Βυχαρικής 'Αντιβασιλείας, 'Οθων και Μαξιμιλιανός στη Σμύρνη. Συγκινητικές εκδηλώσεις. 'Ο 'Αγγλος πλοίαρχος διακρύβει. 'Η έξορξη του Μητροπολίτου Σμύρνης. 'Η λύσσα των Τούρκων έναντιον του ελληνικού στοιχείου.

Κατά τὰ 1833, ἡ Βαυαρικὴ 'Αντιβασιλεία, θέλοντας νὰ καταστήσῃ τὸ νεοφερόμενο βασιλεῖα 'Οθωνα ἀγαπητὸν καὶ στοὺς ὑποδούλους 'Ελληνας, καὶ συνάμα νὰ τοῖς δώσῃ ἐλπίδες ἀπελευθερώσεως, ἐξήτεισε ἀπὸ τὸν τότε Σουλτάνο Μαχμούτ νὰ ἐπιτρέψῃ στὸ νεοστὸ βασιλεῖα τῆς 'Ελλάδος νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Κωνσταντινούπολιν με ὁποιαδήποτε πρόσφασι. 'Αλλ' ἡ 'Υψηλὴ Πύλὴ ἀπέρριψε κατηγορηματικὰ τὴν αἴτησιν αὐτῇ.

Τότε ἡ 'Αντιβασιλεία ἐξήτησε τὴν ἀδείαν νὰ ἐπιτραπῇ τοῦλάχιστον στὸ βασιλεῖα νὰ πᾶν ἐπὶ τὴν Σμύρνην. 'Ο ἐν Κωνσταντινούπολιν πρεσβευτὴς τῆς Ρωσσίας ὑπεστήριξε τὴ δευτέρην αὐτῆς αἴτησιν τῆς 'Ελλάδος, καὶ ὕστερα ἀπὸ πολλὰς συζητήσεις ἡ Τουρκία ἔδωκε τὴν ἀδείαν με τὴν ἐξῆς συμφωνίαν: Νὰ πᾶν ὁ 'Οθων ἐπὶ τὴν Σμύρνην ἰσχύοντο, χωρὶς θόρυβον, με τὴν πρόσφασιν ὅτι θὰ συναυτοῦσε ἐκεῖ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Μαξιμιλιανό, περαστικὸ ἀπὸ τὴν πρωτεύουσαν τῆς 'Ιωνίας.

'Ἦταν 'Ιουνίῳ τοῦ 1833 ὅταν ὁ βασιλεὺς 'Οθων ἔφυγε ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ σὲ περιουδεῖα με τὴν 'Αγγλικὴν φρεγάταν «Μαδαγασκάρη», τὴν ἴδιαν ποῦ τὸν ἔφερον ἀπὸ τὴ Βαυαρία στὸ Ναυπλιον. Τὸ ταξεῖδι τοῦ ἀρχισε μὲ ἕνα γυρο στὴς Κυκλάδες καὶ ἐτελείωσε στὸ λιμάνι τῆς ποθέτης πόλεως.

Οἱ Σμυρναῖοι, ποὺ ἤξεραν ἀπὸ ἡμέρας τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ βασιλέως, καὶ κρατοῦσαν μὲ δυσκολίαν τὸν πατριωτικὸν του ἐνθουσιασμόν, ἀμὰ εἶδαν τὴν φρεγάταν νὰ μπαῖν ἐπὶ τὸ λιμάνι τοὺς ἐζέταζαν ἀπὸ συγγίνην. 'Οχι μόνον ὅλη ἡ Σμύρνη, ἀλλὰ καὶ οἱ 'Ελληνες τῶν προαστείων καὶ τῶν χωριῶν ἀκόμην κατέβησαν ἐπὶ τὴν προκυμαία ἀλαλαζόντες. 'Ἦταν μὴ φρενίτικα ἀπερίγραπτα!

'Απειρὸς βάρους, στολισμένους με τὴν 'Ελληνικὴν σημαίαν, περιεζώνωναν τὴ φρεγάταν, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐβγήκε στὸ κατὰ τρωμα, κατασπυγγιμμένος, ἐπισημῶς φερὸν τὴν ἐθνικὴν στολήν. Οἱ Σμυρναῖοι ὅταν εἶδαν τὸν φουσανελλοφόρον 'Οθωνα, ἐξητοκραύαζαν ὡς τρελλοὶ ἀπὸ τὴ χαρὰ τοὺς καὶ πολλοὶ ἔβησαν ἐπὶ τὴ θάλασσαν. 'Ο βασιλεὺς συγγινημένους ἐχαίρεισε με διπλὴν χειρονομίαν ὅλο ἐκεῖν-

τῶν 'Αλβανῶν σηκώνονται ἀπειλητικὰ ἐπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τοὺς. Περνοῦν ἀπὸ δροσερὰς πηγῆς, διψοῦν, ἀλλ' οἱ ἄγριοι συνοδοὶ τοὺς δὲν τοὺς ἀφήνουν νὰ πιῶν. Καὶ ὅταν φτάνουν οἱ κανένα βούρκο με σασιμένα βρομώμενα τοὺς λένε: «Νά, πιετέ ἀπὸ δῶ, παλιόσκυλλα!»

Τέλος φτάνουν ἐπὶ Γιάννενα. Τὸ θέμα τῆς πολυδέντρος πεδιάδος, τῆς κοιμημένης λίμνης, ἐπὶ τὴν ὅποιαν καθρεφτίζεται ἡ πρωτεύουσα τοῦ 'Αλπασβδικου κράτους, παρηγορεῖ λίγο τὴν καρδίαν τοὺς. Μὴ δόριστὴ ἐλπίδα τοὺς λέει ὅτι ἐδοῦ θὰ τελειώσουν τὰ βήσανα τῶν. 'Ο Τύραννος συχνὰ ἀλλάζει γνώμην καὶ διαγωγήν.

Στὰ πρόθυρα τῆς πόλεως ἔρχεται ὁ γυιὸς τοῦ 'Αλῆ, Βελῆ Πασᾶς, ἐφιππος, ἐπὶ κεφαλῆς ἵππων 'Αλβανῶν καὶ τοὺς παραλαβαίνει. 'Ἦθελε νὰ μῆ μᾶζι τοὺς ἐπὶ Γιάννενα θριαμβεῦσιν! 'Ο στρατηγὸς Δά Σαλετὸ τοῦ μίλει, προσπαθεῖ νὰ μαλᾶξῃ τὴν καρδίαν του, ἀλλ' ὁ ἀξιὸς γυιὸς τοῦ 'Αλῆ ἀπαντᾷ με χυδαῖες βροσιές. 'Ἦ εἰσοδὸς τοὺς ἐπὶ Γιάννενα εἶνε χειρότερος ἀπὸ κείνην τὴν 'Αρτας.

Παρακολουθούμενοι ἀπὸ τὸ φρενασμένο ὄχλον, λιθοβολούμενοι οἱ Γάλλοι, ὀδηγοῦνται μπροστὰ ἐπὶ Σεράγι τοῦ 'Αλῆ, ὅπου με φρίκην βλέπουν ἀραδιασμένα ἐπὶ ἐπάλλεξαι τῶν πύργων τὸν τὰ κεφάλια ἀρκετῶν συμπατριωτῶν τῶν! 'Ἦ ἀτελεισία κυριεῖται καὶ ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοὺς. 'Ο Ροῦς χτυπημένος ἀπὸ μὴ πέτρα εἶναι αἰμόφυτος...

Τοὺς ὀργίζουν ἐπὶ φυλακῆς. Τὴν ἄλλην μέραν ἔρχεται διαταγὴ τῆς 'Υψηλῆς Πύλης νὰ τοὺς στεῖλουν ἐπὶ τὴν Κων.πολιν. 'Επιθυμοῦν καὶ οἱ Τούρκοι τῆς Σταμπούλ νὰ διασεβάσων.

'Ἐχει ἀρχίσει ὁ χειμῶνας. Οἱ αἰχμάλωτοι ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, 147 τὸν ἀριθμὸν, μεταφέρονται πεζοὶ καὶ ζυπόλυτοι, σχεδὸν γυμνοὶ, διὰ τῆς 'Ἠπείρου καὶ τῆς Ρωμυλίας ἐπὶ τὴν πρωτεύουσαν τοῦ θαυμασίου αὐτοῦ 'Οθωμανικοῦ κράτους. Στὸ δρόμον πεθαίνουν οἱ περισσότεροι. 'Ο Ροῦς ὅμως ζῆ ἀκόμην φτάνουν ἐπὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν, διακομπεύονται γιὰ μὴν φορὰ ἀκόμην, καὶ φυλακίζονται ἐπὶ τὸν 'Επταπύργον. 'Ἐκεῖ πεθαίνει τέλος καὶ ὁ δυστυχὴς Ροῦς χωρὶς νὰ ξαναῖδῃ τὴ Ζωῖτσαν του!... Οἱ ἐπιζήσαντες λίγοὶ ἀπελευθερώθησαν ὅταν ἐκλείσει ἡ εἰρήνη.

νο τὸ μεθυσμένο καὶ ἀλλόφρον ἐξ ἐνθουσιασμοῦ πλῆθος.

'Ἐπειτα, ἀκολουθοῦμενος ἀπὸ τὸν ὑπασπιστὴν τοῦ Δημήτρου Μπότσαρη, τὸ βαρῶνον Λύντεν, τὸν κόμητα Σαρόττα, τὸν ἀρχίατρον Βύπνερ καὶ τὸν γραμματεῖα τοῦ βαρῶνον Στάγκελ, ἐβγήκε ἐπὶ τὴν προκυμαία. Τόσος ὅμως ἦταν ὁ συνωστισμὸς τοῦ κόσμου, τέτοιος ἡ ἐκδηλώσεις, ὅστε δὲν μποροῦσαν νὰ προχωρήσουν καὶ ὁ βασιλεὺς ἀναγκάστηκε νὰ γυρίσῃ ἐπὶ τὸ πλοῖον. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ Τουργικὸς λαὸς τῆς Σμύρνης καὶ ἡ ἀρχὴς εἶχαν δυσχεραστῆθαι γιὰ τὴς ἐκδηλώσεις αὐτές.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ὅταν οἱ Τουργικὲς ἀρχὲς κατάρθρωσαν νὰ ἡσυχάσουν τοὺς ὁμοεθνῆς τοὺς ὅτι δὲν συμβαίνει τίποτε δυσάρεστο καὶ ὁ 'Ελληὴν πρόξενος κατάρθρωσε νὰ πείσῃ τοὺς Σμυρναῖους νὰ μετρίψουν τὴς ἐκδηλώσεις: τοὺς, ὁ βασιλεὺς 'Οθων με τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἐβγήκε ἐπὶ τὴν Σμύρνην καὶ ἐπισκεψίτηκε τὴν 'Αγίαν Φωτεινὴν, τὰ σχολεῖα καὶ τὸ 'Ελληνικὸν Νοσοκομεῖον.

Οἱ 'Ελληνες ἐμποροὶ ἤθελαν νὰ ὀργανώσουν μεγάλην γιορτὴν πρὸς τιμὴν του, ἀλλ' ὁ 'Οθων τοὺς ἐμπόδισε γιὰ νὰ μὴν ἐρθεῖσθαι τοὺς περισσότερον οἱ Τούρκοι. Λέχτηκε μόνον νὰ πᾶν, τάχα γιὰ περίπατον, ἐπὶ τὸν Μπουρνόβα, ἐκεῖ δὲ νὰ προσκλιθῇ (ἀπὸ συμπῆτυχον τάχα), ἐπὶ τὴν ἐπαυλὴν τοῦ 'Αγγλοῦ ἐμποροῦ Μπίττελ, φανατικὸν φιλέλληνα.

'Ο Μπίττελ ἔδωσε λαμπρότατον γεῖμα καὶ χορὸν. Στὴ γιορτὴ παρεῦθε ὁ 'Οθων, ἡ ἀκολουθία του, οἱ 'Αγγλοὶ ἀξιωματικοὶ τῆς «Μαδαγασκάρης» καὶ ἡ Σμυρναῖκήν ἀριστοκρατίαν. 'Ἐπειτα ὁ βασιλεὺς ἐγύρισε ἐπὶ τὴν φρεγάταν.

'Υστερ' ἀπὸ λίγους μέρας, ἐφθασ ἐπὶ τὴν Σμύρνην καὶ ὁ πρίγκηψ Μαξιμιλιανὸς καὶ δόθησαν ἄλλες γιορτές. Στὴν 'Αγίαν Φωτεινὴν ἐτελέσθη πάνδημος δοξολογία ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην Σμύρνης Σεραφεὶμ καὶ ὅλων τῶν Κληρῶν. Παρουσθεθησαν ὁ Διευθυντὴς τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημογεροντίας, οἱ 'Εφοροὶ τῶν σχολείων, οἱ προύχοντες.

'Ο ναὸς ἦταν γεμάτος ἀπὸ τὸν 'Ελληνισμὸν τῆς Σμύρνης. Γύρω οἱ δρόμοι ἀδιάβατοι. Καὶ ἦταν τόσος ὁ ἐνθουσιασμός, ὅστε καὶ αὐτὸς ὁ 'Αγγλὸς κυβερνητὴς τῆς φρεγάτας ἐδάκρυσε.

Μέσα ἐπὶ τὴν 'Αγίαν Φωτεινὴν ὁ προεστὰς τῆς 'Ελληνικῆς Εὐαγγελικῆς 'Εκκλησίας 'Ομηροῦλης, με φωνὴν ποῦ ἔφερε, προσφώνησε τὸν «Βασιλεῖα ὅλων τῶν 'Ελλήνων». 'Ἐπειτα ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης ἐδόλγησε κλαίγοντας ἀπὸ συγκίνησιν, τὸν 'Οθωνα.

Μετὰ τὴν τελετὴν αὐτῇ, ὁ βασιλεὺς ἐγύρισε ἐπὶ τὴν «Μαδαγασκάρη», ἡ ὅποια ἄνοιξε τὰ παντὰ ξαναφέροντάς τον ἐπὶ τὴν 'Ελευθερὴν 'Ελλάδα. Οἱ σλαβαριμῆς 'Ελληνες τὸν ἀποχαιρετοῦσαν με φρενασμένες ζητωκραυγές.

'Ο Διοικητὴς τῆς Σμύρνης τὴν ἄλλην μέραν περιέγραψε ἐπὶ τὴν 'Υψηλὴν Πύλιν λεπτομερῶς τὰ ὅσα ἐγένεον. 'Ο βεζίρης ἐξήτησε ἀπὸ τὸν Πατριάρχην τὴν ἔξοριαν τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης. 'Υστερ' ἀπὸ λίγους μέρας ὁ Πατριάρχης Κωνσταντίνος Α' ἀναγκάστηκε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἀπαίτησιν τῆς 'Υψ. Πύλης, νὰ ἔξοριστῇ τὸν Μητροπολίτην Σεραφεὶμ καὶ ν' ἀπαγορεύσῃ νὰ μνημονεῖται ἐπὶς ἐκκλησίαις τὸ ὄνομα τοῦ 'Οθωνος.

*

ΕΛΑΣΤΗ ΣΑΛΑ

'Ελα ἐπὶ τὴν σάλα ἡ γάτος πού εἰσδιόξουν, ὅσα τὰ λούλουθα τώρα χλωμαῖον, ἔλα καὶ κἀθὸς δῶ ἐπὶ τὴν γιάν, χεῖμῶνας πλὴ μὲν νὰ μὴ σὲ φτάνει. ἔλα καὶ θὰ σοὺ πῶ τὸ παραμῦθον γιὰ τὴν Βασιλοπούλιν ποὺ ἀνοστήθη! — 'Ἦταν μὴ φορὰ ἕνα βασιλόπλοιο... ἄχ! δὲν τὸ λέω!... 'Αχ, ὄντιον θοδὸ μὲ ὁδομάγμην με βαγκαλαί, μὰ ἐπὶ τὴν Βασιλοπούλιν δὲν με πᾶει!

Γιάννης Καμπύσης